

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนทุกคน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สุขภาพพลานามัย มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพและสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544)

วิชาพลศึกษาเป็นวิชาในการศึกษาตามหลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนมีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน เช่น มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม วิชาพลศึกษาซึ่งแตกต่างจากวิชาอื่น ตรงที่ใช้กิจกรรมการออกกำลังกายและกีฬาเป็นสื่อในการเรียนรู้ มุ่งที่จะ ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีและรักการออกกำลังกาย ตลอดจนนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากชั่วโมงพลศึกษาไปใช้ออกกำลังกายในเวลาว่าง เพื่อที่จะได้มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง และมีประสิทธิภาพในการทำงานประกอบอาชีพต่อไป

คอร์บิน (Corbin) และซิงเกอร์ (Singer) อ้างถึงใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2527 ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษาออกเป็น 5 ด้านดังนี้

1. ประชาณวิสัย (Cognitive Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางสมองและสติปัญญา

2. วิชาวิสัย (Affective Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านเจตคติ ทักษะ ความรู้สึก อารมณ์ ค่านิยม ความสนใจและความซาบซึ้ง
3. ทักษะวิสัย (Skill Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของการเคลื่อนไหวการใช้วิธีจะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประกอบกิจกรรม
4. สมรรถภาพทางกายวิสัย (Physical Fitness Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความสามารถของร่างกายในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวันในสังคมได้
5. สังคมวิสัย (Social Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่จะปลูกฝังคุณลักษณะและคุณธรรมต่าง ๆ ให้ตัวนักเรียน เช่น ความเป็นผู้นำใจนักกีฬา

จากความสำเร็จของวิชาพลศึกษา ในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าวิชาพลศึกษาเข้ามามีบทบาทในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ทั้งในโรงเรียนสายสามัญและโรงเรียนสายอาชีวศึกษา ดังจะเห็นได้จากนโยบายและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) มุ่งเน้นให้กิจกรรม ความรู้ ข่าวสารด้านกีฬาสุขภาพพลานามัย ศาสนา ศิลปะ และดนตรีเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสุขภาพกายและจิต และสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดให้นักเรียน โดยจัดกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูล ด้านสุขภาพพลานามัยและกิจกรรมด้านกีฬารูปแบบเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจัดให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางและพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานของศูนย์กีฬาให้ชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น ร่วมมือกับชุมชนจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับข่าวสารการพัฒนาสุขภาพและมาเล่นกีฬา นันทนาการในโรงเรียนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา แสดงออกทางศิลปะและดนตรี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544)

การเรียนการสอนในโรงเรียนที่ใช้กันในปัจจุบัน วิชาพลศึกษาก็มีบทบาทในการศึกษาทุกระดับชั้น หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้จัดโครงสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหของชีวิตและสังคม โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน

วิชาพลศึกษาจัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ ลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด สำหรับวิชาพลศึกษานั้น กิจกรรมในหลักสูตร ได้แก่

1. เกมเบ็ดเตล็ดและเกมนำไปสู่กีฬา มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีทักษะเบื้องต้นของการเล่นกีฬา มีความคล่องแคล่วว่องไว มีทักษะประสาทสัมผัสที่ดี เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยซื่อสัตย์สุจริต มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. กิจกรรมเข้าจังหวะ มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีทักษะในการฝึกกิจกรรมเข้าจังหวะ มีความพร้อมเพรียงในการฝึก เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยซื่อสัตย์สุจริต อดทน มีระเบียบวินัย

3. ยืดหยุ่นขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานถูกต้องและปลอดภัย มีการตัดสินใจดี เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีนิสัยซื่อสัตย์สุจริต มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน

4. กีฬา มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีทักษะในการเคลื่อนไหว คล่องแคล่ว มีความสามัคคีในการเล่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย เล่นร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสนุกสนาน

5. กิจกรรมนันทนาการ มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว

6. กิจกรรมเข้าจังหวะ มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีทักษะ ในการฝึกกิจกรรมเข้าจังหวะ มีความพร้อมเพรียง ในการฝึกและแปรชบวน เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและแก้ไขข้อบกพร่อง ฝึกให้ดีขึ้น ชื่นชมในความสามารถของตนเอง มีความขยันอดทนในการฝึก

7. กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกาย มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีร่างกายแข็งแรง อดทน มีสมรรถภาพทางกายดี มีความขยันหมั่นเพียรในการฝึก เห็นคุณค่าของการฝึกฝนและแก้ไขข้อบกพร่อง ให้มีสมรรถภาพที่ดีขึ้น

8. กิจกรรมแบบฝึกหัด มีวัตถุประสงค์คือ

เพื่อให้มีทักษะประสาทสัมผัส คัดค้านะเนเป็น ตัดสินใจได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) วิชาพลานามัยอยู่ในกลุ่มวิชาพัฒนาศิลปะกีฬา ซึ่งมีวิชาพลานามัยเป็นวิชาบังคับแกนและวิชาสุศึกษาเป็นวิชาบังคับเลือก จุดประสงค์ของวิชาพลานามัยคือ

1. เพื่อให้มีทักษะการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพและสัวสดีภาพ
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางกาย และจิต สุขภาพและสัวสดีภาพ
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพและสัวสดีภาพ

4. เพื่อให้มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีสุนนัลยที่ดี

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) วิชาสุศึกษาเป็นวิชาบังคับแกน ส่วนวิชาพลานามัยเป็นวิชาบังคับเลือก จุดประสงค์ของวิชาพลานามัยคือ

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการปฏิบัติตนให้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

2. เพื่อให้มีทักษะในการดูแลสุขภาพสุภาพ สวัสดิภาพ การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและทางจิต และนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย
3. เพื่อให้มีคุณธรรม เห็นคุณค่าของกิจกรรมพลศึกษา กีฬา การดูแลสุขภาพ และสวัสดิภาพ
4. เพื่อให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา กีฬา และการสาธารณสุขของสังคม

จากความสำเร็จของวิชาพลศึกษา จะเห็นได้ว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) รวมทั้งจุดประสงค์ของวิชาพลศึกษามิมีความแตกต่างกันคือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นวิชาพลศึกษามิเป็นวิชาบังคับแก่น มีจุดประสงค์คือ ต้องการให้มีความรู้ในการออกกำลังกาย ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับเลือกมีจุดประสงค์คือ ต้องการให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการปฏิบัติตนให้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะแตกต่างกันหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ความคิดความรู้และการปฏิบัติของนักเรียนแต่ละคนที่มีต่อไปร่นกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตามลำดับ

จากการศึกษาที่กล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาและสามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9

2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9

3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9

สมมติฐานของการวิจัย

ทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2540 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9

คำจำกัดความหรือนิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 โรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2540

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 โรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2540

ทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาหมายถึง ความพร้อมที่จะตอบสนองต่อวิชาพลศึกษา ซึ่งอาจจะ
เป็นไปในทางสนับสนุนหรือต่อต้านทางพลศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่มีต่อวิชาพลศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูพลศึกษาและผู้ที่
เกี่ยวข้อง ได้ปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทัศนคติทางพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทัศนคติทางพลศึกษาของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป